

6 בפברואר 2024

לכבוד:

מר עדן בר טל,
יו"ר מועצת הרשות השנייה

גב' מישל קרמרמן,
מנכ"לית הרשות השנייה
lishka@rashut2.org.il

מר דוד רגב,
נציב פניות הציבור ברשות השנייה
natsiv@rashut2.org.il

הנדון: דרישה לפעול לריסון השיח הקיצוני בגופי השידור המורשים

- אני פונה אליכם מטעם מכון זולת לשוויון וזכויות אדם בבקשה כי תפעלו באופן יזום לריסון השיח המסית לאללימות בגופי השידור המורשים, ובפרט למנוע התבטאויות הקוראות להשמדה או לטרנספר של פלסטינים, באמצעות פרסום הנחיות לבעלי הזכיון, אשר מחדדות את חובותיהם על פי הדין וכללי האתיקה, והטלת סנקציות על המפרים.
- כפי שמראה המחקר המקיף שפרסם מכון זולת, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר¹, החל מהשביעי באוקטובר '23' אנו עדים להקצנה ניכרת של השיח בישראל. ההקצנה בשיח, שאינה שוככת, משתקפת בתקשורת, ברשתות החברתיות ובמסרים של נבחרים ציבוריים ובכירים בשלטון, ואינה מרוסנת על ידי שומרי הסף.
- לגופי השידור חלק מרכזי לא רק בדיווח על ביטויים קיצוניים, אלא גם בעיצוב ושימור אווירה ציבורית מתלהמת ורוויית זעם, שבצילה תושבי עזה עוברים דה-הומניזציה מוחלטת ואין גבולות למה שלגיטימי לומר עליהם. קריאות למחיקת עזה, לפגיעה מכוונת בתושביה, לגירושם וכיוצא באלו, מושמעות מעל כל הבמות הפופולריות ומפי הבולטים שבעיתונאים². כך למשל, צבי

¹ תמר פלדמן, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר, מכון זולת (11.1.2024).

² יהודה שלזינגר, כתב פוליטי ב"ישראל היום", צייץ בטוויטר ב-30.11.23: "עוד סרטון, עוד שפל, עוד תהום, עוד זועמה, עוד סאדיזם נוראי, עוד נאציזם. למחוק את רצועת עזה. כולם בני מוות. כולם. נקמה."; אליהו יוסיאן

אליהו יוסיאן, עמית מחקר במכון "משגב" לביטחון לאומי אמר בראיון לערוץ 12 ביום 25.10.23 שישראל צריכה: "להילחם בשיח האכזריות, ללא אלוהים וללא מוסר, אפס. נכנסים לעזה במטרה לנקום, צריך להיות מקסימום גופות."

ב-7.10.23 צייץ שמעון ריקלין בטוויטר: "את עזה צריך למחוק מעל פני האדמה" וינון מגל כתב "הגיע הזמן לנכבה 2".

יחזקאלי, פרשן בכיר לענייני ערבים בערוץ 13, ביקר את צה"ל על כך שלא הרג מאה אלף מתושבי עזה כבר בתחילת המלחמה.³

4. התבטאויות קיצוניות של עיתונאים או פרשנים, אשר קוראות במפורש או במשתמע לפגיעה מכוונת בבלתי מעורבים ברצועת עזה או לגירושם מבתם,⁴ קוראות למעשה להפרת החוק הישראלי והבינלאומי כאחד וחותרות תחת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. הנירמול של התבטאויות אלו, שרק הולכות ומתרבות, מביא לשיח קיצוני, אלים ומסוכן, אשר מחריף את הקיטוב הפנימי בישראל, תורם להוקעתה בזירה הבינלאומית ואינו מותיר כל מרחב לביקורת על פעולות ישראל או לדיון ציבורי בהשלכותיהן. בכך חוטאים כלי התקשורת לתפקידם ככלב השמירה על הדמוקרטיה וכמי שקובעים את סדר היום הציבורי ומשפיעים עליו.

5. קביעת גבולות השיח הלגיטימי היא צעד ראשון והכרחי ללקיחת אחריות מחודשת לגורלה של מדינת ישראל. היכולת של ישראל להיות שותפה לגיטימית ב"משפחת העמים", לקיים יחסי חוץ תקינים ולהיאבק באנטישמיות הגואה, תלויה בהוכחה שהחברה הישראלית לא נותנת לגיטימציה לדיבור על טרנספר והשמדה. היכולת לקיים חברה שוויונית ובריאה כאן תלויה בכך שנפסיק "להרעיל את הבאר" בביטויים מסיתים ואלמימים הפוגעים במרקם החברתי ובביטחון האזרחים.

6. חופש הביטוי העיתונאי הוא מאבני היסוד של הדמוקרטיה ויש להגן עליו מכל משמר. אולם כאשר עיתונאים או פרשנים מתבטאים באופן החותר תחת עקרונותיה הבסיסיים של הדמוקרטיה וחוצה את גבולות הביטוי הלגיטימי אל עבר מחוזות ההסתה או עידוד להפרת החוק, הרי שיש לפעול כדי לסמן את גבולות השיח גם בתקשורת ולפעול לענישת המסיתים.

7. אנו במכון זולת סבורים כי השכיחות הגוברת של ביטויי ההסתה והאלימות בתקשורת ונזקיהם הנרחבים מחייבים לנקוט צעדים שיסמנו מחדש את גבולות השיח הלגיטימי ולמנוע הקצנה נוספת. לרשות השנייה תפקיד מפתח בסימון גבולות אלו, בהיותה האמונה על רישוי גופי התקשורת ועל הפיקוח על שידוריהם, לרבות שמירה על כללי האתיקה לשידורי טלוויזיה ורדיו.

8. כללי האתיקה קובעים כי בעלי זיכיון לשידור מחויבים לשרר ללא משוא פנים, באופן אובייקטיבי, מאוזן ומדויק. למרות זאת, נמנעתם באופן עקבי מלהפעיל את סמכותכם לבידור ולקריאה לסדר כלפי גופי השידור השונים, למרות התלונות הרבות שהובאו בפניכם,⁵ במיוחד כלפי ערוץ 14, בגין פרסומים שקריים ומגמתיים, שנועדו לקדם אג'נדה פוליטית.⁶

³ מאיר גלבע, "מאה אלף הרונים": צבי יחזקאלי עורר סערה, בחדרי חרדים (20.12.2023).

⁴ בן סמואלס ויהונתן ליס, ארה"ב: דברי סמוטריץ' וכן גביר על הגירת פלסטינים מהרצועה חסרי אחריות, הארץ (2.1.2024); מורן אזולאי, בן גביר קרא לחזור לגוש קטיף, ynet (1.1.2024); צריך להשמיד את כל העזתים? ח"כ מהליכוד עורר סערה, מעריב (3.1.2024).

⁵ ראו תגובתו של נציג התלונות של הרשות השנייה לתלונותו של כתב "העין השביעית": שוקי טאוסיג, "מצר על אי הנעימות שנגרמה לך", העין השביעית (4.1.2024).

⁶ בג"ץ 8674/23 ליאורה ניר נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (7.12.2023).

9. על כן, אנו פונים אליכם בבקשה כי:

- א. תפרסמו הנחיות מבהירות בדבר המחויבות של בעלי הזיכיון לדיווח אובייקטיבי, מאוזן ומדויק ומשמעותי בעת הזאת, מצד עיתונאים או פרשנים או אישים אחרים המתבטאים בשידור. ההנחיות צריכות לכלול דוגמאות ספציפיות של פרסומים ושידורים שאינם עומדים בסטנדרטים הללו ולהתחייב לנקיטת צעדים במקרה שהסטנדרטים יופרו בעתיד.
- ב. תפעלו בהקדם כנגד המפרים.

10. לתשובתכם הדחופה אודה.

בברכה,

עינת עובדיה,

מנכ"לית מכון זולת